Ч. 63. Краків, 12. липня 1940. Рік I.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrasse 34 II
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104-81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Польща й Анґлія викликали війну

БОННЕ ОБВИНУВАЧУЄ ПОЛЬЩУ ТА АНҐЛІЮ ЗА ВИБУХ ВІЙНИ ЩЕ 2. ВЕРЕСНЯ 1939 Р. МОЖНА БУЛО ЗБЕРЕГТИ МИР.— БОННЕ ПОТВЕРДЖУЄ РЕВЕЛЯЦІЇ НІМЕЦЬКОЇ БІЛОЇ КНИГИ.

Віші, 10. 7. Б. міністр закордонних справ Франції Бонне склав у палаті послів заяву про відкинення пропозиції посередництва Італії в 1939 р. у воєнному конфлікті. Його заява дуже знаменна, бо потверджує факти наведені в німецькій білій книзі на тему, хто винуватий за вибух війни. Бонне заявив, що вже 1. вересня 1939 р. він згодився на посередництво Італії в німецько-польському спорі. Дня 2. вересня 1939 р., отже у другому дні німецько-польської війни Бонне продовжував працю, щоб привернути мир за посередництвом Італії. Він погодився на те, що впродовж найближчих тижнів відбудеться конференція, але тодішні польський й анґлійський уряди внеможливили цю конференцію.

Бонне впевняє, що Анґлія винувата за вибух війни, бо вона силоміць штовхнула Европу до війни. Польский уряд був її знаряддям. Лише опір Анґлії внеможливив мирну полагоду конфлікту.

Заява Бонне знаменна ще і тому, що Німеччина хотіла мирної полагоди конфлікту, але Польща й Анґлія саботували кожну спробу в тому напрямі. Тому теж за вибух війни винуваті Польща й Анґлія.

—o—

Німці завдали великі втрати Анґлії

ЗНИЩЕНО БРИТІЙСЬКИЙ КОНТРТОРПЕДОВЕЦЬ ТА КІЛЬКА ОЗБРОЄНИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ. — ЗНИЩЕНІ ЛЕТОВИЩА І 12 АНҐЛІЙСЬКИХ БОМБОВИКІВ.

Берлін, 10. 7. Начальна команда німецької армії подає: Німецька підводна маринарка заподіяла ворогові знову поважні втрати. Капітан-поручник маринарки Ганс Ґеріт фон Штокгавзен, командант одного з підводних човнів, затопив 56.500 тон ворожого торговельного тонажу. Інший підводний човен знищив британський контрторпедовець »Гвай-Вайнд« та ряд озброєних торговельних кораблів, між ними один британський корабель цистерну містоти 11.600 тон. Підчас випадів німецьких швидкобіжних моторівок у напрямі анґлійського побережжя затоплено один британський стежний корабель. По повороті до німецької пристані одного підводного човна під проводом капітана поручника Кнора виявилося, що човен затопив 40.311 тон.

Німецьке летунство бомбардувало на терені Анґлії пристані та уладження пристаней, маґазини погінних матеріялів, летовища, фабрики зброї та кораблі. У звязку з тим ушкоджено бомбами корабельні варстати в Айнвіч, Кенвей-Айленд, Теймс-Гейвен і Тельбері, фабрики погінних матеріялів у Гарвіч; великі фабрики хемічного промислу в Білінгем. Вкінці знищено один кружляк, один контрторпедовець; 5 торговельних кораблів на каналі Ля Манш і на Північному Морю. На одному з летовищ знищено багато літаків на землі. Напади ворожих літаків на Голяндію і на Бельґію 8. ц. м. були безуспішні. Ворог втратив 9. ц. м. 11 літаків. 5 німецьких літаків не вернулося.

ПІДВОДНІ СУДНА І ЛІТАКИ АТАКУЮТЬ АНҐЛІЮ

Берлін, 9. 7. Начальна команда німецької армії подає, що німецькі підводні судна затопили біля берегів Еспанії 21.500 ворожого тонажу, в тому анґлійський озброєний корабель 13.000 тон містоти. Летунство бомбардувало залізничі двірці в Анґлії, в тому двірець у Прайтон. Знову ж прибережна артилерія обстрілювала анґлійські *пристані в Фольмавт і промислові* заведення. Біля полудневого побережжа заатаковано супровідні та зосереджені ворожі кораблі. При цій нагоді затоплено два торговельні кораблі й один транспортовий. Багато кораблів ушкоджено.

Анґлійські літаки скинули кілька бомб на західню територію Німеччини, але без успіху. Нічні налети на Німеччину спричинили малі шкоди.

Втрати ворога в неділю такі: зістрілено 14 літаків, два німецькі не вернулися до своїх баз.

—o—

АНҐЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ ПОКИНУЛИ ҐІБРАЛЬТАР

Женева, 9. 7. З Ля Лінеа повідомляють, що внаслідок французького бомбового налету на Ґібральтар є великі шкоди в укріпленнях. Також знищено кораблі, що були в пристані. Французькі літаки вернулися без втрат, хоч анґлійська протилетунська оборона сильно стріляла.

Тут надійшли вісті, що воєнні анґлійські кораблі покинули пристань у Ґібральтарі. З Танжеру повідомляють, що і звідтам відплили на повне море всі анґлійські кораблі.

Старі вороги віднайшли себе

Краків, 8. липня 1940.

(h) Поверх тисячі французьких моряків згинуло у французькій пристані Орані при африканському побережжі від анґлійських куль! Французькі літаки збомбардували анґлійський Ґібральтар! Французький посол у Льондоні склав найгостріший протест, анґлійський посол покинув із цілим персоналом теперішню тимчасову столицю Франції. Анґлійський премієр найгіршою лайкою обдаровує вчорашнього свого союзника який не лишається йому довжним відповіді та перед світом обвинувачує „підступний Альбіон", як єдиного винуватця та спричинника всіх французьких нещасть. Обидві сторони закидають собі зраду: Анґлія має претенсію до Франції, що вона — хоч військово розбита, залита німецькими переможними арміями та без ніяких виглядів ставити дальший спротив — всетаки не кріавилась дальше, бодай частинно відтяжуючи анґлійський фронт, тільки підписала сепаратне перемиря, — Франція закидає Анґлії, що вона не дотримала ні одної умови щодо військової співпраці, чим скинула на Францію ввесь тягар воєнних дій, якого вона не могла втримати. Вчорашні союзники стали нинішніми ворогами: на місце деклямацій про вічну приязнь, про „кордони Анґлії над Рейном", про дві великодержавницькі твердині демократії, — падуть з обох сторін під взаємною своєю адресою слова повні нетаєної ненависти. Не в очах жмінки політиків чи керманичів пресово-пропаґандивної служби, а в очах найширших мас французького народу спонтанно вибухла ненависть до анґлійців. *Віджила* стара ненависть до правдивого, немов „природного", найстаршого історичного свого ворога.

За Гайнріха II, 800 літ тому, анґлійці напали були вже Францію та загарбили Нормандію і Бретонію; у 1436 році, отже майже 600 літ тому, втратили французи вперше Кале у користь анґлійців, відзискавши його щойно поверх 200 літ пізніше (1559). Підчас 100-літньої анґлійсько-французької війни за наслідство престола у Франції проганяє анґлійців із Франції Жанна Д' Арк та стає цим своїм ділом святою патронкою і найбільшою національною геройкою французів по всі часи. І Генрик VIII. провадив війну проти Франції (16. ст.) і Анна (за панування якої підступно анґлійці „здобули" на еспанцях Ґібральтар) та Юрій II, що відібрав Франції її північно-американські кольонії. Втрете у тому самому 18. ст. виступила Анґлія проти Франції за часів французької революції (Нельсона перемога під Абукіром), у черговому столітті Анґлія проводить усім коаліціям проти Наполеона на суші, розбиваючи теж французьку силу на морі (битва під Трафальґарем). Щойно у 1904 р. прийшло до франко-анґлійського союзу, при чому знову анґлійці були тими, які підштовхували Францію до „реванжу" за 1870 рік. Французи несли на собі головний тягар світової війни, на території Франції велася війна. Але підчас мирової конференції ніхто

інший, тільки англійці були тими, які — з остраху перед зростом французької потуги — вели проти французів опозицію. І коли раз Клемансо обурений звернувся до Льойда Джорджа з оп..ликом, що він, делеґат Англії у Найвищій Раді, поводиться не як приятель Франції, тільки як її ворог, то Льойд Джордж розвів руками та відповів з саркастичною усмішкою: „так каже традиційна англійська політика"!

Не довго тривав »сердечний союз« (»антант кордіяль«) між Францією та Англією, не довго втішалася Франція його плодами. Завдяки тій »сердечності« пережила Франція впродовж одного півстоліття дві найжахливіші війни з найбільшим спустошенням своєї території, що його зазнала за всю історію. І ще в тому самому півстолітті переконалася на власній шкурі, що англійська »сердечність« скінчилася з хвилиною, коли не можна було видусити з французів ніякої більше союзницької користи. Тоді англійці відразу з союзників стали ворогами. Французи крили ще відворот англійського експедиційного корпусу з Фляндрії та помагали англійцям всадовитись на кораблі й податись у свояси. Але з моментом, коли на французькій території не стало ніодного англійського вояка, англійські державні мужі забули теж про потребу бути джентельменами супроти своїх союзників, які формально ще були союзниками та розпучливо боролися, позбавлені всякої союзницької помочі. Програну всієї кампанії у Франції, виключно з власною програною у Фляндрії, записували англійці в офіціяльних заявах своїх міністрів на виключний французький рахунок. І були глухі на всі благання французів — прислати ще в останній хвилині допомогу, бодай у формі літаків. Англійці застосували супроти Франції ту саму тактику, що раніш супроти Польщі, кажучи їй керуватись виключно на те, щоб дати їм, англійцям, час краще підготовитись до власної оборони. Коли ж французи були розумніші та політично тверезіші від поляків і витягнули льогічні висновки зі свого осамітнення — англійці скинули останню маску та жбурнули на французів кулями гармат своїх дреднавтів і кружляків під Ораном.

Мали французи з німцями теж довгу чергу воен. Мали з німцями спір за територію. Але ніколи німці не виходили з засновку, що треба поборювати французів тому, що вони — сильні. Така політична теза — це вигадка англійської політичної мудрости. Англійська теорія, що треба пильнувати, щоб на европейському суходолі ніодна держава не виросла понад мірку інших — зверталася у практиці своїм вістрям здебільша проти — Франції. Тепер за одним махом французи пригадали собі всі кривди, що їх зазнали колинебудь від англійців. Німців французи боялися; кардинал Рішеліє (XVII. ст.) викував навіть для своїх наступників політичний заповіт, що треба лякатися єдности німецького народу і тому підтримувати сепаратистичні тенденції німецьких племен. Але французький дрібноміщанин тієї історії не розумів та ввесь свій підхід до німців упрощував у почуванні — страху. Зате супроти англійців було прикметне для французького підходу почування ненависти. І тепе ця ненависть знову спалахкотіла полумям, підсиченим і глумливими аґлійськими словами і смертоносними англійськими кулями.

Може вже найближчий час, може найближчі дні виявлять нам, які політичні наслідки матиме той траґічний кінець »антант кордіяль«. Покищо — читаємо в пресі — в обличчі нового ворога, який виринув перед Францією, німці погодилися стримати демобілізацію і роззброєння французької морської та летунської фльоти. У політиці нема місця на почуття злорадости. Напасть англійців на французів під Орьном, бомбардування французами Ґібральтару та хвиля ненависти до Англії, що котиться нині по Франції, це нова політична ситуація, яка може мати величезне значіння для політичного обличчя нової Европи. Франція й Англія віднайшли себе взаємно, як старі вороги, але всі познаки на землі і небі кажуть, що втратить на цьому тільки Англія. Було вже за цих 10 місяців сучасної війни чимало несподіванок. Але морська битва між французами й англійцями на початку липня 1940 року — це таки найбільша несподіванка! І, здається, що вона стане джерелом дальших несподіванок, які будуть вирішними і для висліду цієї війни і для політичного обличчя нової Европи.

—o—

Відкликання табору в Романові

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ У КРАКОВІ

ОБІЖНИК ч.: 11. Реферат опіки на молоддю

З причини малого числа зголошень до табору »Доросту« в Романові цей табор відкликуємо, а зголошені можуть їхати до табору »Доросту« в Окщеві. Іншим звернемо оплату поштою.

Збірка учасників табору в Окщеві назначена на день 15. липня ц. р. до год. 12-ої вполудне в Українському Допомоговому Комітеті в Холмі, вул. Люблинська І. Незалежно від того на двірці буде дижурний з жовто-блакитною опаскою від год. 6-ої рано до год. 12-ої вполудне.

Збірка учасників до всіх таборів: у Турковичах, Переспі та Окщеві назначена на день 15. липня ц. р. вполудне в Холмі в українській ґімназії. З причини обмеження залізничого руху не можемо точно означити, яким поїздом треба їхати. До Туркович треба їхати з Люблина через Рейовець (перед Холмом), в Рейовці пересісти коло год. 8-ої рано в напрямі на Заваду і Грубешів, а у Верґковичах пересісти на вузькорейкову залізничку до Туркович.

М-р Яр. Рак.

Д-р В. Кубійович
провідник УЦК.

—o—

Затіснення взаємин з державами оси

Берлін, 10. 7. Після тріюмфального вїзду канц. Гітлера у Берліні знову спокійно. Всі переконані, що в цих днях прийдуть рішальні дії. Гітлер відбув нараду з найвизначнішими своїми співробітниками. Генеральний Ґубернатор мін. д-р Франк теж відвідав канц. Гітлера та обговорив із ним різні питання.

У вівторок прибув до Берліна мадярський премієр ґр. Телекі й міністр закордонних справ ґр. Чакі, щоб обговорити найважніші питання мадярської закордонної політики. У середу вернувся до Берліна ґр. Чяно.

Нові напрямні румунської політики

Букарешт, 9. 7. Румунський прем. Джіґурту виголосив в радіо промову, в якій заявив, що його уряд покликано тому, щоб побороти поважні трудноші, за які рішуче не відповідає. За ці внутрішні трудноші, в яких опинилася Румунія, відповідальні поодинокі румунські партії. Тому тепер цілий румунський нарід мусить обєднатися, під прапором національної партії.

З черги премієр зясував нові напрямні політики уряду. На озброєння армії уряд не щалитиме ніяких пожертв. З уваги на нову господарську ситуацію в Европі Румунія теж мусить пристосуватися до цих нових умовин. Життєва стопа хлібороба піднесеться. До співпраці покличуть усіх громадян держави різних національностей.

Жиди, — заявив Джіґурту, — **в ніякому випадку не візьмуть участи в державному житті Румунії.** Румунія хоче мира, заявив премієр. Довершений факт — це зміна румунської закордонної політики та узгіднення її з політикою держав оси.

—o—

Бомбардування анґлійських позицій

Рим, 10. 7. Начальна команда італійської армії подає, що в останніх днях знищено на кордоні Киренаїки поверх 50 ворожих панцирних возів. У Судані знищено радіовисильню і маґазин з муніцією. У східній Африці бомбардувало італійське летунство ворожі позиції у Ваїр. На території Кенії захоплено в полон кільканацять англійських вояків.

Ворожі літаки атакували Массаву Діредаву й Сулю, але матеріяльних шкід з того приводу нема.

Еспанці домагаються Ґібральтару

Мадрит, 9. 7. Впродовж одної ночі появилися на всіх стовпах, домах, мурах і плотах у Мадриді відозви, в яких видвигнено **національні домагання Еспанії супроти Англії.** Крім територіяльних домагань видвигнено вперше домагання англійських капіталів, заінвестованих в Еспанії. Отже еспанці домагаються віддачі відомих копалень руди в Ріо Тінто.

У відозвах сильно підкреслено приязнь Еспанії з державами оси.

—o—

Японія проти Анґлії

АНҐЛІЯ ДАЛЬШЕ ПОМАГАЄ МАРШАЛОВІ ЧАН-КАЙ-ШЕКОВІ.

Токіо, 10. 7. Як відомо, Японія видвигнула вже давніше домагання, щоб Англія припинила постачання зброї та военного приладдя марш. Чан-Кай-Шекові. Одначе тепер виявляється, що Англія знехтувала це домагання і знову допомагає китайському маршалові.

Японська преса твердить, що Англія після поразки в Европі хоче рятувати свій престіж у Китаю. Врешті виявляється, що Англія робить це в порозумінні з Америкою. Одначе Японія звертає увагу, що Анґлія буде за все те відповідати.

—o—

АНҐЛІЙСЬКІ АҐЕНТИ ЗНИЩИЛИ НАФТОВІ ПРОВОДИ В СИРІЇ.

Стамбул, 10. 7. З Туреччини надійшли вісті, що **англійські агенти знищили нафтові проводи, які йшли з Моссулю через французьку мандатову територію у Сирії.**

ІНДІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ САМОСТІЙНОСТИ

Еґзекутива індійської конґресової партії **рішила домагатися від Англії повної самостійности для Індії.**

В першу чергу видвигнено домагання створення тимчасового націон. уряду.

Ю. П.

До історії українського робітництва

У травні 1936 р. зійшовся гурт робітників - націоналістів у домівці Т-ва „Сила" у Львові при вул. Краківській 17/I. Обмінявшись думками, рішено зорганізувати українську професійну організацію з такими завданнями: 1) оборона прав українського робітництва, 2) культурно-освітня праця; 3) національне освідомлення; 4) допомога в нещасливих випадках та підчас безробіття і т. п. Ця скромна нарада, що відбулася в кутику при однім столику вечором, вибрала ініціятивний комітет для переведення цих постанов в життя.

Ініціятивний комітет скликав на день 21. V. 1936 р. конференцію робітництва Львова. В домівці „Сили" зібралося 70 робітників різних фахів. По рефераті, в якому зясовано історичну ролю українського робітництва, денаціоналізаційну політику займанців супроти міст, а головно робітництва, зокрема порушено злочинну політику соціялістів та їхніх професійних організацій супроти українських робітників. Дальше говорено про потребу самостійної організації українського робітництва. Після реферату вивязалася дуже жива дискусія, яка доказала, що в українських робітників є інтуїтивне тяготіння до своєї національної робітничої організації. Багато робітників в своїх промовах застановлялися, чому дотепер ніхто не подумав над організуванням українського робітництва. Деякі виказували, які великі шкоди має українська нація через польонізацію українських робітничих мас. Багато зпосеред робітництва говорить вже переважно польською мовою. Люди від лопати й джаґана старалися цьому запобігти.

Деякі застановлялися: скільки тисяч злотих український робітник видав на вкладки до професійних польсько-жидівських організацій? Скільки велитенських »домуф роботнічих« побудував український робітник своїм потом - кровю? Скільки отруйних ідей влили в душу українського робітника за його ж таки гроші?[1]).

І це все звернене проти нього!

На конференції було декілька старших робітників, що належали до чужих професійних організацій. Вони виповідалися рішуче проти соціялістичних організацій, як з ґрунту шкідливих для українства. Гаряче витали думку самостійного організування українського робітництва та заявляли готовість співпрацювати в новій організації.

Конференція ухвалила резолюції та вибрала »Організаційний Комітет Українського Робітництва«. Завданням Комітету було правно-формальне підготовлення основування професійної організації. Вона мала називатися: »Союз Українських Робітників«.

Комітет взявся негайно до праці. Зложено комісію для опрацювання статуту. В склад комісії входили: м-р І. К-ій, п. т. П. і І. Виготовлений статут Комітет прийняв одноголосно.

В Польщі був окремий закон з лютня 1918 р., на основі якого істнували професійні організації. Статути проф. організацій висилано до Головного Інспекторату Праці в Варшаві й він затверджував їх, або домагався доповнень. Закон ясно говорив з яких причин може незатвердити організації, а не збував загальниками (»безпеченьство«), як це було з законами про інші організації. Було також сказане, що до 20 днів Гол. Інсп. Праці мусить дати відповідь, бо інакше уважається організацію за затверджену.

До внесення статутів потрібно було тільки підписів трьох робітників.

Але організатори не добачили іншої фіртки закону... він мав силу діяти лише на терені 5 центральних воєвідств!

Міністерство суспільної опіки звернуло статути з допискою, що цей закон не дійсний на наших землях. Статути ці треба переслати до Воєвідства. Витворилося інше положення. Комітет тимбільше взявся до праці. На такий оборот справи члени Комітету були приготовані, бо вже по конференції дійшли до порозуміння з Виділом Т-ва »Сила«, на основі якого нововступаючі члени платять лише половину вкладки, а друга половина переходить до Комітету. Зараз же по конференції т-во »Сила« оживилося.[2]) Комітет скликував сходини, його члени або запрошені прелеґенти виголошували реферати та гутірки. Домівка т-ва з дня на день заповнювалася. Незалежно від Виділу »Сили« Комітет відбував свої засідання, вирішував справи, діяв. Це виглядало, що товариство істнує в товаристві.

При кінці липня Комітет видав відозву »До Українського Робітництва«, в якій гостро осудив політику соціялістичних польсько-жидівських професійних організацій, та візвав українських робітників до самоорганізації у своїй власний проф.-організації. Відозва викликала велике враження серед українського робітництва. Цілими десятками приходили робітники до т-ва »Сила« вписуватися в члени. Українське громадянство прийняло (з малими виїмками) цей почин організування українського робітництва прихильно.

Професійні союзи заметушилися. Гострі слова відозви вдарили наче грім. Усюди повстав рух. Тодішний орган »народнього фронту« »Трибуна Роботніча« накинулася на »фашистів« зі »Сили«.

Українські робітники, члени проф-організацій масово домагалися зміни політики в тих же організаціях. Від того часу українська мова, яка дотепер була вживана тільки раз в році на святі 1. травня, набрала громадянських прав... Наступила »українізація« проф.-союзів. Та всі ці прояви не заспокоювали активу українського робітництва. Бо український робітник сягав дальше в своїх задумах... Його не вдоволяла 10% підвишка, поправа хвилевої політики в »Убезпечальні«, чи в »Зимовій Допомозі« супроти українського робітництва. Український робітник хотів бути повновартісним членом нації та змагатися за її найвищі ідеали, свідомий цього, що всі ті справи дрібного характеру (хоч і важні) прийдуть та приберуть тривалих форм з вирішенням національної справи. Відозва Комітету це неначе мобілізаційний заклик.

І дійсно: до »Сили« кожного вечора прибувало багато робітників вписувалося в члени. З провінції надходили листи за порадами, як організуватися, на яких статутах і т. п.

Перед Комітетом виринула в цілій своїй ширині справа організації робітництва в краю. Члени Комітету взялися щиро до праці. Постановлено переорганізувати т-во »Сила« та поставити його на нових основах. Змінено статут.[3]) Стару назву змінено на: Т-во українських робітників »Сила« у Львові. Розширено декілька точок статуту, а деякі введено нові. 11. X. 1936 р. відбулися надзвичайні загальні збори. На них було приявних понад 150 членів. На зборах вибрано новий Виділ. Головою т-ва став робітник. Новий Виділ, в склад якого увійшли майже всі члени »Організаційного Комітету«, взявся щиро до праці. Т-во в скорому часі зайняло передове місце.

Та все таки Комітет істнував ще й дальше. Статути С. У. Р. переслано до воєвідства. Серед членів Комітету виринула думка видавати робітничу пресу. Для цього створено окрему комісію т. зв. »Робітничий Видавничий Фонд«. Зібрано серед робітництва фонди та видано 8. XI. 1936 р. одноднівку »До Боротьби!«.[4])

Ця одноднівка, принята з захопленням робітництвом, прихильно оцінена українською пресою та громадянством, викликала їдь в редакторів »Трибуни Роботнічої« та в менерів проф.-союзів.

Від воєвідства прийшла відповідь, що »Союз Українських Робітників« є... зайвий, бо істнує вже багато робітничих організацій, в яких можуть організуватися українські робітники. Ця нова організація створювала би ще одну нежиттеву клітину... Польський бюрократ радив українському робітникові вступати до... »Сили«, »Робітничої Громади« і т. п. Воєвідство зачуло письмо носом...

Союзу Українських Робітників не затверджено й він не діяв в задуманій ініціяторами формі, але зате т-во »Сила« переняло ті задуми та в скорому часі стало дійсно **силою**.

В пяті роковини ідеї організації українського робітництва варто подумати про професійну організацію українського робітництва. Вправді живемо в змінених умовинах, але вони власне покладають на українських робітників обовязок працювати для майбутнього.

Робітнича справа у нас була »неактуальна«, нема в нас знавців цеї справи. Дуже часто чулося дивовижні погляди про робітництво та робітничі проблеми. На робітника привикли дивитися, як на робочу силу. Це все тому, що у нас не було робітничих організацій та охочих зайнятися цею справою.

Українське робітництво, як стан щойно кристалізується і воно відіграє свою ролю доперва в майбутньому.

Ми нація селянська — звикли у нас говорити. А около 6 міліонів робітників полишено опікуватися соціял-жидівським, польсько-чужинецьким ідеольоґам, організаторам та пропаґандистам, які дбайливо відтягали українського робітника від національної спільноти.

Найвищий час нам направити довголітню похибку та занятися українським робітництвом так теоретично, як і практично. Справа українізації українських міст є тісно звязана зі справою робітництва. Бо міста доти не будуть зукраїнізовані, доки українське робітництво — найчисленніший елемент міста — не буде національно свідоме! На терені міст ми доти будемо безсильні, поки український робітник не заговорить своєю мовою. Про це вже ми мали нагоду переконатися осінню 1938 року. Отже ніколи не треба нам цього забувати!

Ініціятива в напрямі зактуалізування справи українського робітництва повинна вийти в першу чергу від них самих. Перед українським робітництвом великі завданя — **зорганізовано йти до Великої Мети!**

---

[1]) Мушу спростувати тут хибну думку, яка кружляла у Львові, немов цей рух українського робітництва повстав, як реакція на відомі квітневі події 1936 р. Таке поняття є наскрізь хибне. Український робітничий професійний рух зродився з підсвідомого хотіння робітничих мас, а оформили його робітники-націоналісти, здійснюючи ідею всеобіймаючости українського націоналізму. Слід підмітити, що спроби організації робітництва були й передтим. Ще до війни українські робітничі маси тяготіли інтуїтивно до національних професійних організацій, але тому що український робітничий стан був недорозвинений, слабкий, та що провід в робітництві захопили соціял-демократи — він не вспів себе оформити ані теоретично, ані організаційно. — В 1934 р. на Богданівці створили робітники секцію, якої стремлінням було взятися за організацію робітництва. Також при фахово-доповняючій школі ім. Б. Грінченка повстав „Гурток абсольвентів", що мав подібні завдання. Оба ці гуртки були заступлені на вище згаданій конференції.

[2]) Т-во „Сила" це стара станова організація зарібників та слуг, основана 1906 р. Е. Нагірним. Перед війною мала понад 1000 членів, орхестру, зібраний капітал на власну домівку в сумі 26.000 корон. В часі війни (світової) гроші здевалювалися, а інше майно знищено. Після війни знову оживив т-во о. А. Каштанюк, що був 12 літ головою. Але від 1932—36 рр. т-во було в занепаді. Членів було небагато, здебільша вже старші, без енерґії, що жили лише споминами. Молодий елемент, побачивши безділля та нещасну гру в карти підніс рішучий протест. Виринув конфлікт. Майже всі старші відсепарувалися та поступенно опускали товариство, яке для них нічого не давало... Зпоміж старших членів залишилися лише деякі, між ними Іван Охримович, основник т-ва, та о. Каштанюк.

[3]) До цього часу т-во називалося: „Т-во Руських Слуг і Зарібників у Львові".

[4]) На цьому місці прошу всіх (зокрема б. членів „Сили") хто мав би: 1) Відозву до Українського Робітництва — передруковану в „Голосі Нації" з серпня 1936 р. 2) Одноднівку „До Боротьби", 8. XI. 1936. 3) Звіт з діяльности т-ва „Сила" 1937/8. 4) Брошуру „Дволітня діяльність т-ва „Сила" у Львові 1936/38 р., видано 1939 р. 5) Реферат: „1. травня" (1938). 6) Часопис „Гомін Краю" 1937—1938 (а також „Гомін Басейну" 1937). 7) Всі інші писані чи друковані матеріяли про діяльність т-ва „Сила" — ласкаво їх позичити, чи переслати за зверненням коштів. За уможливлення зібрати потрібні матеріяли всім щире Спасибіг. Адреса: Ю. Петречко, Брауншвайґ — Флідервеґ 11. Дойтшлянд.

—o—

Анґлії не стає віддиху

По розбитті Франції, світова увага концентрується на одному — одинокому важливішому боєвищі в Европі — Анґлії. Один погляд на мапу дає вже поняття про стратеґічне положення Анґлії. Від північного Ледяного Океану через Норвеґію, Данію, Голяндію, Бельґію та Францію аж до Атлянтику тягнеться один величезний фронт, що нині вже цілковито у німецьких руках та дає Німеччині безчисленні можливості нападу на Анґлію з моря і з повітря. Щоб вповні здати собі справу з його положення, треба згадати, що британська континентальна політика останніх років була під переконанням, що з огляду на величезний розвиток летунства й підводних човнів Анґлія на своїх островах серед відповідних обставин може почуватися доволі безборонною. І тому то Анґлія цілу свою дипльоматію спрямовувала на те, щоби забезпечити собі приязнь сусідніх її надбережних держав. Це грало таку рішальну ролю передусім у повоєнних анґлійсько-французьких взаєминах. Приязні взаємини Льондон — Париж, мали декілька важких проб. Поразка Німеччини у світовій війні та перевага Франції в Европі, це для анґлійської традиційної політики не було аж надто побажане. У звязку з тим відродження Німеччини та поновне її озброєння як до влади прийшов Гітлер, не мало для Анґлії виключно неґативних виглядів, бо це насторожувало Францію та пхало її тим більше в обійми Анґлії. Постійне простягання руки Німеччини на згоду до Анґлії, що врешті вповні відповідає думкам Гітлера, висловлених у »Майн Кампф«, було для Анґлії роками чималою покусою. Коли ж Льондон опісля остаточно звязався з Францією, то тут — крім деяких чисто чуттєвих неґодувань проти явищ у Німеччині — відіграли поважну ролю чисто реальні стратеґічні міркування: розвиток летунства переконав Анґлію, що побережжя довкруги неї в ніяких умовинах не можуть опинитися в руках сильного противника. Це пізнання було рішальне для усунення всяких непорозумінь між Льондоном і Парижем. Союз з Францією став твердою основою дальшої британської політики.

В обличчі того всього набирає тим більшого значіння факт, що нині вже ціле континентальне побережжя в німецьких руках. Це вже не тільки припадкова одна якась поразка союзників, що її можна вирівняти в інших місцях і іншими стратеґічними здобутками. Це передусім повне здобуття всіх стратеґічних передумов, що з них британська політика виходила, на них спиралася. Це повне знищення стратеґічних баз і плянів, що на них британська політика спиралася, подібно як французька на лінії Мажіно.

Після поразки Франції, британські політики, а за ними й ціла британська преса заговорили, що Анґлія буде боротися дальше. В теперішніх обставинах нема потреби завдавати собі труду та винаходити всі ті шанси, що їх Анґлія ще може для своєї перемоги використати. Вона імовірно й сама тих шансів не багато видить, а такі заяви мають більше своє пропаґандивне завдання, щоб населення Анґлії спонукати й приготовити до війни, що йому вже грозять таки на його території. Натомість варто застановитися над можливостями британського спротиву взагалі та їх бодай приблизно оцінити.

Нині відомо, що анґлійський уряд поважно числиться з можливостями німецького десанту на анґлійських островах, у всіх подробицях розважуючи та приготовляючи на такий випадок програму оборони. Як він до тієї справи ставиться, доказує вже хоч би звільнення ґен. Айронсайда з його уряду як шефа ґенерального штабу та передачі йому проводу над збройними силами в самій Анґлії. Чи буде цей десант вже в першій стадії боротьби — годі передбачити. Десантні дії з огляду на сильну анґлійську надбережну артилерію та ще доволі сильну фльоту, були б нині ще доволі складні. І тому можна припускати, що початковий наступ Німеччини на Анґлію, обмежиться зразу до анґлійського повітряного простору та до повної бльокади, що її нині вже німці можуть без великих труднощів переводити.

Про силу німецького й анґлійського летунства не можна нічого певного сказати. Та все ж таки треба прийняти на увагу величезну чисельну перевагу німецького летунства (що навіть по словам Черчіля переважало колись анґлійське й французьке разом) та більшу спроможність німецької летунської продукції, що вже від давна полягає на серійному продукуванні. Свою силу британське летунство мало вже нагоду виказати і в Норвеґії і в травневій офензиві. Німеччина тієї сили ні не переоцінює ні не недооцінює, але тут уже хоч би закон чисельної переваги (поминаючи технічний вишкіл і резерви персоналу) ставляє його в досить безнадійне положення. Можливо, що анґлійські бомбовики будуть ще якийсь час робити прогульки до Німеччини та нічна прогулька — це ще не атака й, як досі, Німеччина на тих прогульках не дуже потерпіла. Але щоби анґлійське летунство могло на довшу мету ставити опір концентрованим виступам німецького летунства, що по зліквідуванні фронту у Франції готове до наступу на Анґлію, муситься вважати мало правдоподібним. І від Америки Анґлія не може багато надіятись. Бо тут не йде про те, що Зєдинені Держави можуть доставити продовж, чи по кількох місяцях, тут іде про те, що вони вже доставляють. На цю тему пише швайцарська ґазета »Базлер Нахріхтен« з 18-го червня ц. р. таке: »Злучені Держави не зробили досі для західних держав багато, тому хотять свої »намагання подвоїти«. А що це поможе притисненим до муру? Майже нічого«.

Але, здається, далеко більше алярмуючим від того факту, є стан анґлійського прохарчування. У своїх приготуваннях до війни Анґлія ніколи поважно не брала під увагу можливостей, що вона сама буде бльокована. На це було завелике її довіря до військової сили її французького союзника та до її власної фльоти. Тому не поробила відповідних, хоч би на найкоротшу мету конечних запасів, а раціоналізація вже підчас самої війни, ледви чи зможе заступити це, що занедбано про-

---

С. СНОВИДІВСЬКИЙ

Про Єндикове чортовиння

І ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ НОВЕЛІ.

Дві нещодавно видані книжки Ростислава Єндика*) дають читачеві змогу краще приглянутись цьому авторові, відомому досі з кількох книжок, ще, в суто літературному розумінні, не зовсім окреслених, та в яких уже позначився деякий темперамент — головна передумова стилю. На, переважно безобразному, малозрізничкованому, тлі т. зв. галицької літератури це вистачало, щоб звернути на автора увагу. Безперечно, в Єндика є деякі органічні передумови для яскравого, стихійного вислову життя, навіть досить брутального. Та про це пізніш. За те тут звернемо увагу на технічне опанування слова — мова в Єндика зовсім непогана, хоч і не надто багата висловами; вона наскрізь »літературна« — в умовинах б. галицької літератури — кольосальне досягнення з боку автора, що дає читачеві й критикові право ставити до нього літературний критерій. З таким строгим літературним критерієм чи ж до багато авторів тієї галицької літератури можна було досі підійти?

Єндикові новелі варті ширшого огляду — деякі з них можна б розкласти, як годинник, на варстаті, порозкручувати всі колісцята й шрубки й так приглянутись основно їх механізмові. Раз буде він у порядку, а інший — покаже таку плутанину механізму, що годі в ньому дібрати глузду. Це останнє випливає з того, що автор не лиш хоче давати новелі, як голі оповіді якихось подій, а й намагається вкласти в них усякі ремінісценції та цілі уступи викладів на теми расові й фільософсько-містичні. Єндик студіював довший час закордоном — у Німеччині і вплив середовища позначився на ньому, як досі, дуже сильно. Не лиш тематично— новелі першої книжки сюжетно переважно німецькі — але й духово. Типовий німецький романтизм доби Ернста Теодора Амадея Гофмана, що писав про всякі чортівські еліксіри й пригоди Кота Мура, схильність до таємничого, так сказати б — шелінгівський трансцендентизм таємниць (не мішати: трансцендентизм — те, що є поза межами можливого пізнання, з трансценденталізмом — фільософією чистого розуму), що змішує світ дійсности і світ уяви в одну плутанину, де гинуть межі між ними — все те відбилося і в Єндика. Навіть типова німецька схильність до спекулятивности мізку не оминула й його — він живцем укладає в уста своїх героїв цілі трактати.

Хоч таке поширення сюжетного кола збагачує нашу літературу, проблеми, що їх заторкає автор, бувають нераз для нас надто далекі своїм психічним наставленням. Вже сам факт, що над новелями першого тому наче б кружляв якийсь дух середньовіччя, що в ньому так гостро була поставлена проблема нпр. істнування чорта, показує, наскільки автор перейнявся тією німецькою психікою. Автора цікавить нпр. проблема жаху — і він виводить усяке »чортовиння« (вислів Влизьковий, що допасував його мабуть до Новаліса). Тут саме істнує деякий, так сказати б, анахронізм. Гофман міг лякатися філістрів свого часу, граючи на їх усяких підсвідомих інстинктах. Нині це важче — для людини, що знає нпр. характеристичний свист літака, що спадає стрімголовим летом, щоб скинути бомбу. Свист — що вивертає нутро людини, сягає в найглибші штольні підсвідомого тваринного жаху в людині, знерухомлюючи мозок і роздираючи тоненьку опону сили волі, опанування, культури... Дивізія чортів з вогнистими язиками видасться тоді для тієї людини дитячою іграшкою...

Передше згадували ми про стихійно-брутальний вислів життя в Єндика. Справді — спосіб вислову в нього яскравий, з малярського погляду — дуже барвний і це його найбільш притаманна риса. До цього й допасовані відповідні образи: клюб сатаністів, герой копає ногою трупа жінки, стадо бугаїв тратує звязаного суперника, жінка родить чортеня і т. п. Самі гострі кольори, риси, без ніяких майже переходів між ними; темне — в нього абсолютно чорне, рожеве — червоне. При цьому кожне слово для нього добре, як лиш воно підкреслює потрібний йому образ. Але саме ця яскравість дає й однобічність. Уявіть собі, в одній тільки новелі, героя, якого почування висловлюються отак:

— Та Гордій не розумів нічого. Він дістав довбнею по голові, забилися в нього памороки, він крутився без памяті й очі вибалушував без памяті...

— О, так, збудився з скажениною, що червоною хвилею розлилася в ферментах душі...

— Прислухувався Гордій, як тіпалися його нерви і билася в пульсах кров...

— ... в моїм мозку клубляться глисти, як під моґрим порохном.

— Він стрепенувся, в одній хвилині наладувався силою, як електрикою бутля, і розрядився в короткому спнятті: — Ти — ропухо!

— Череп тріскав від напруги, бовтався мозок... і т. д.

Бачимо тут типове гіперперебільшення стилю, плакатність, так, що враження скрізь таке, мов би автор попідкреслював жести зовсім по акторськи шмінкою і рухами. Тимчасом така яскравість ще зовсім не динамізує самого стилю; малярські правила кажуть, що, щоб уяскравити якусь барву, треба приглушити ті, що стоять побіч неї. Усі ж Єндикові постаті розсаджує навіть уже не »дина

*) В кайданах раси, ст. 198, В зударі з життям, ст. 178, »Українське Видавництво«, Краків 1940.

довж років. Значіння для Англії замкнення для її довозу европейського континенту, можна зрозуміти в кількох лише цифрах: Англія тратить з тим, нпр. 87% картопель і ярин, 71% беконів, 72% конденсованого молока, 43% масла, 75% яєць і т. д. І підводні човни та літаки не сплять, так, що під харчевим оглядом Англія нині майже виключно здана на власну продукцію, а ця може покрити ледви третину запотребування.

Ніхто, що знає англійський народній характер, не буде не доцінювати волі й сили спротиву англійців в тій найважчій в їхній історії години. Але одночасно твереза оцінка всіх передумов і можливостей того спротиву переконує, що Англія не в силі на довшу мету протиставитися летунським нападам, бльокаді й імовірно, як драматичному кінцевому актові, десантові. Трагедією Англії є те, що вона хоча має великий военний потенціял, то не стає вже віддиху його розвинути.

—о—

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА МОЖУТЬ ПЕРЕЇЗДИТИ ЧЕРЕЗ ШВЕЦІЮ

Штокгольм. Закордонне міністерство Швеції проголосило у комунікаті, що з уваги на знищення залізничих шляхів у Норвегії можуть від тепер переїздити німецькі війська та вантажні поїзди через Швецію. Для війська призначені спеціяльні поїзди.

—о—

СОВІТСЬКИЙ ПОСОЛ У КОРОЛЯ РУМУНІЇ

Букарешт. Совітський посол у Букарешті, Лаврентіїв, передав у понеділок румунському королеві уповноважнюючі листи. Треба додати, що це мало статися ще 2?. червня, але з уваги на совітсько-румунські події в Басарабії справу пересунено.

Вже пів години перед приходом совітського посла до королівської палати, поліція окружила дорогу від посольства— до палати. Авто совітського посла було хоронене поліцією. Тому й не дійшло до ніякої сутички.

Франція ніколи не забуде Англії зрадницького нападу

Женева, 7. 7. Французьке радіо подало відповідь комісара пропаганди на останню промову Черчіля закидуючи англійському премієрові злу віру. Ком. Пруво запитує Черчіля, чому він не порозумівся з урядом марш. Петена перед ганебним нападом в Орані.

Франція ввесь час була наемником Англії на суші, а Черчіль хотів, щоб таку ролю сповняла і на морі. Ці французькі моряки, які згинули в Орані, пригадуватимуть Франції повсякчас отой біль, якого ніколи не забувається.

Анґлійський напад на французьку фльоту

ВИКЛИКАВ ВЕЛИКЕ ВРАЖІННЯ У СВІТІ.

Напад анґлійців на союзницьку французьку фльоту в Орані викликав велике враження у цілому світі. Московська преса і радіо підкреслюють, що цей напад матиме помітний вплив на анґлійсько-французькі взаємини. Шведська преса називає цю подію в Орані нікчемним ділом анґлійських піратів. Адже ж анґлійці напали на французькі кораблі у французькій пристані, як на ворога. Це гідне зрадливої анґлійської тактики.

У Софії теж гостро осуджено цей нечуваний напад анґлійців. У Бельгії також панує велике обурення на Анґлію.

Вістка про виступ Анґлії проти б. союзника викликала в Америці глибоке враження, а один часопис твердить, що це своєрідний „кривавий танок смерти".

Еспанська преса назвала цей поступок Анґлії „безличним нападом анґлійських піратів". Часописи відмічують, що насильство в Орані вирве з сердець французів останні почування приязни до Анґлії.

Совітська преса називає цей ганебний напад характеристичним для цілої анґлійської політики.

НОВА ПОЗИЧКА В СОВІТАХ.

Москва. Совітський уряд розписав нову велику державну позичку в сумі 8 міліярдів рублів. Це третя з черги позичка, розписана в рямцях »пятилітки«. Ця позичка призначена на розвиток рільництва і промислу.

Комунікат Українського Консуму в Кракові

Звертаємо увагу українців, мешканців Кракова, що від 8. липня будемо видавати нашим членам всі приділові продукти тільки на картки видані Українським Референтом при Генеральному Губернаторстві при вул. Пілсудського ч. 13. Ніхто з українців поза Українським Консумом приділових продуктів ніде не дістане.

Крамниці »Українського Консуму« міститься:

1) кольоніяльний відділ (і канцелярія) з вул. Гродська 34.

2) молочарський відділ — Алея Словацького 60.

3) мясарський відділ — вул. Ягайлонська 6.

Відділ кольоніяльний отворений щодня від год. 9. до 12. і від 15. до 18.

Відділ молочарський розділює молоко щодня від 8. до 11., а масло і сир покищо в понеділок, середу і пятницю від 15. до 18.

Відділ мясарський отворений щодня від 8. до 14.

Управа.

мізм«, а якась причинність, несамоті клубовища почувань і пристрастей, так, що один з персонажів Єндикового оповідання, дивлячись на страждання такого Гордія, окреслив їх коротко і досадно: манія ідіотіка!

Не без впливу тут те, що автор борсається ще подекуди в безплоднім ліризмі, замість міцно тримати і розвивати фабулу. Взагалі питання сюжету, фабули — дуже гостро тепер поставлене головно в західній українській прозі. Коли поет усе ж таки може мати деяку рацію, коли на крик: давай сюжет! — відповідає, що сюжетом у нього є сам ланцюг почувань, повязаних одним ритмом настроїв, — то в прозі, до цього ж більшого формату, на великі ліричні картини місця вже не має. Читач нині зовсім справедливо вимагає від прози вигадливої завязки, цікавої інтриґи, пригод, навіть сензації. Тимчасом, як це завважив недавно д-р Яр. Гординський, що в останніх роках займався в нас спеціяльно теорією прози, — найбільша хвороба наших прозаїстів — повна неспроможність побудувати сюжет, хоч він стоїть перед автором у всій своїй величі; звідсі — сантиментаґізм, лірика, патріотичні, загально відомі фрази, щоб тільки оминути найважніше (і найважче) завдання: будувати сюжет на льоґіці подій, розгортати широко картини і не боятись акції, дії. Звідсі — примітивізм у концепції і технічному оформленні, стилізація, не стиль.

Вищесказане властиво не багато могло б відноситись до Єндикових новель, бо сюжет у нього завсіди цікавий і навіть усю расологічно-метафізичну реторику намагається показати він на тлі якоїсь події. Але, не скрізь переборений ліризм — ми ним назвемо те все підсвідоме мряковиння, що в його паперці позагортав автор свої новелі — збиває на манівці нераз навіть найцікавіше задуманий сюжет, приводить до якоїсь нелогічної, або ж чисто механічної розвязки. Ось уже згаданий закоханий і зраджений Гордій: замість показати його властивольне моральне переродження на тлі кохання, автор досягає цього за поміччю якихось пиґулок йоґів. В одній новелі бачимо цікаву завязку: герой вибирається ночувати в домі, в якому »щось« страшить. Читач уже сподіється якоїсь цікавої пригоди — тимчасом зовсім реалістична оповідь переходить у фантастичну, героєві зявляється в ріжних усібленнях чорт, що говорить з ним про Декарта і Святе Письмо... Знов інша новеля — »Катарзіс« — одна з найкращих (була друкована в »Краківських Вістях«). При всьому цікавому сюжеті, на тлі революційного підпілля, хворує на той сам пересадний психольоґізм, що й Косачева повість »Чад«. Ці люди, ніби люди чину, носять у собі якесь павутиння нервів, всі заражені десперацьким фаталізмом, і ніколи не знати, які будуть їх вчинки.

Щодо расологічних мотивів, що їх автор повиводив у своїх новелях — стрічаємо египтянина, індуса, китайця, болгарина й ін. — так у них проблема зудару двох світів, европейського й екзотичного, переважує властивий новелістичний сюжет. Автор, розуміється, обороняє европейський світ, засуджує нпр. египтянина й індуса на самовбивство; український читач усе ж читає ті новелі з якоюсь підсвідомою резервою. Мабуть тому, що в нас питання кольорових рас не істнує, — коли не згадувати таких відокремлених фактів, як голі муринята з Парани, що говорять по українськи — діти українок-поселенок, про яких в однім із своїх споминів писав П. Карманський. Зате для нас куди гостріше, майже на вістрі ножа, стоїть проблема зудару раси української з азіятсько-фінською, що від віків робила свої рейди по нашій землі та залишила свій сильний осад. Бажан і Маланюк заторкали ці проблеми в своїй поезії.

*

Прочитавши написане, автор цих стрічок сказав собі, що він забагато ставить до всього своїх власних претенсій. Воно й справді так. Передусім фантастичний, нереальний світ багатьох Єндикових новель викликує якийсь унутрішній протест — доказ, що Єндикові герої хворують часом на всякі уявні комплекси, перед якими обороняється здоровий глузд з причин чистої розумової гігієни. Волеве напруження, яким позначує автор свої персонажі, являється теж до деякої міри нездоровим проявом духової і фізичної рівноваги, а виявом того самого хворобливого комплексу. Через те й така нерівність тих, з немалим розмахом і темпераментом написаних, новель. Коли ж ми так присікаємось за це і те, так це виключно з бажання показати авторові потребу вибрести з тієї плутанини, в яку він заліз і тріпочеться, як муха в павутинні. Чимось кошмарним віє від деяких новель і цього настрою не затирає ні дотеп, ні короткі фільософічні максіми - твердження, що їх автор щедро порозсипав на своїх сторінках.

Отже: читач і критик — вони обидва витягають з прочитаного свої висновки, роблять на полях книжок свої завваги і закреслення. Не кажуть: це зле, це добре, а: це мене поривае, це менше, це зовсім ні — тут автор збився з дороги і витрачує даремно свою енергію в непролазних хащах на мокляках підсвідомости. І це вже річ письменника передумати ті завваги і витягнути з них відповідні висновки. Навіть хай комплекс, що його звемо чортом, треба уреалістичнювати й пристосовувати до сучасности; чорт у суті, вічний, — але не мусить він водити за собою письменницьку уяву, як циган ведмедя на ланцюгу.

З українського життя

В РОКОВИНИ ПАРИСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ.

Заходом Національного Комітету в Люблині улаштовано 27. червня ц. р. у салі при гр.-кат. церкві при вул. Зелечій ч. 3 академію в честь отамана С. Петлюри. Публики зійшлося так багато, що багато не могло дістатися до салі. Реферат виголосив відомий наш письменник Ф. Дутко і зясував важкі умовини праці от. С. Петлюри. В академії взяв теж участь Український Національний Хор під орудою В. Божика та уможливив дещо поширити доволі скромну програму свята. Хор гарно відспівав вязанку стрілецьких і народніх пісень. Мабуть провід хору не подумав над тим, що на національному святі слід виступати лише в національних одягах, що в них зрештою хористи виступають на концертах, а не в цивільних одягах. Цікаве теж, що національний гимн співав майже виключно хор, а присутні майже мовчали замість підхопити його і співати разом з іншими. Саля була прибрана портретом от. С Петлюри, килимами і великою кількістю живих квітів.

З ЖИТТЯ ПІДЛЯСЬКОГО СЕЛА.

Около пятьсот метрів від Буга лежить під зеленою горою **Гнійно**, якого населення в більшости українське. По розвалі Польщі зорґанізовано в селі Український Комітет під проводом солтиса С. Стасюка, який негайно поробив заходи у справі створення школи з українською мовою навчання. Дальше заходом Українського Комітету зорґанізовано кооп. »Відродження« і чит »Просвіти«. На Різдво Христове відбулася вистава »Хоч раз його правда« та концерт колядок і стрілецьких пісень. Хор під управою І. Павлючука та аматори вивязалися дуже добре зі своїх завдань. На Новий Рік відбулися вечерниці, з яких дохід призначено на народні цілі. Дня 3. березня ц. р. влаштовано нову виставу »Мартин Боруля« і концерт. Тиждень пізніше, 9. березня ц. р., молодь відготовила нову виставу »Безталанна« та концерт у честь найбільшого нашого поета Т. Шевченка. Реферат про життя Шевченка виголосив учитель Григор Ліщинський. На дальшу програму склалися пісні та декламації. Концерт закінчено відспіванням національного гимну. Дня 10. березня ц. р. о. Микола Зімовець відправив панахиду за Т. Шевченка. На Великдень виставлено драму »За батька« Б. Грінченка, яка також добре вдалася.

При цьому треба зазначити, що поляки та деякі наші пройдисвіти роблять нам усякі перешкоди включно з неправдивими доносами до влади, але це все не має ніяких успіхів, бо німці переконалися вже про неправдивість цих доносів. Тому багато помагають нам на кожному кроці навіть пожертвами. І так на Великдень пожертвували до церкви коло 100 стеаринових свічок, а по Великодніх святах пожертвували 100 зол. на кооп. »Відродження«.

Одначе ми віримо, що ворожа пропаганда розіб'ється об національну свідомість українського населення нашого села, яке ступило на правильний шлях і ним помандрує аж до осягнення спільної мети.

—o—

СЕЛО СУШІВ ПРОКИДАЄТЬСЯ ЗІ СНУ.

Село Сушів, грубешівського повіту, зазнало також багато злиднів від польської шляхти та зокрема від кольоністів - осадників. Навіть український часопис не вільно було читати. Кооперативу зліквідовано, в школі вчили українських дітей лише по польськи. Тепер настали кращі часи. Відновлено кооперативу, що вже має понад 90 членів. Є теж школа своя рідна українська, яка виховує наших дітей. За царських часів учили по московськи, за Польщі по польськи. І щойно тепер радіють діти, що можуть вчитися в рідній мові. Вчителя вдержує село. Далі селяни задумують заснувати »Рідну Хату«. Зі села виїхало кількадесять осіб до Совітів, але більшість з них вернулося до свойого рідного села, бо там добре — де нас нема... Був у селі фільварок, землю якого розпарцелювали поміж осадників-мазурів. Українцям не вільно було купити ні клаптика землі. Недалеко села живе осадник Гриць Врона, який має коло сто морґів найкращої землі враз з двірськими будинками. Живеться йому дуже добре, тільки стогне за »ойчизною« на нашій рідній Холмщині. Бідні наші селяни запівдармо обробляють його поле. Йому то зародилися картоплі, які наказазав відьвезти до горальні на горілку. Тому одної днини селяни відвезли 1½ ваґона картопель до стації Тучани, між якими половина картопель було гнилих. А що того дня привезли селяни з Віткона і Василева свої картоплі, вибрані і чисті та мусіли їх зісипати на стації до тих самих ваґонів, так усі картоплі занечистились. Таким то способом осадники-мазури ще й тепер шкодять українському населенню на кожному кроці.

Дня 20. червня ц. р. під проводом учителя, солтиса й мужа довіря висипано високу могилу з березовим хрестом, посвячення якого відбулося в неділю 23. червня ц. р. Дівчата гарно прибрали волошками могилу і сплели з волошків великий тризуб прибравши жовто-блакитними прапорцями. На свято прибуло багато українців з доооколичних сіл Холмщини і Галичини з кінною бандерією з кількох сіл. На святі виступали два хори; один хор учеників під проводом учителя, другий з дорослих під проводом учителя М. Форняка. В 4-ій год. пополудні відбувся традиційний похід під проводом пан-отця Олександра Волочинського, пароха з Потуржина на старинний цвинтар, де стояла православна церква і де висипано могилу, щоб віддати шану поляглим борцям за волю України. По молебні виголосив промову пан-отець Ол. Волошинський і секретар потур. волости, м-р Гнатюк. З черги два ученики й одна учениця виголосили декламації, а хори відспівали українські національні пісні. Свято закінчилося відспіванням національного гимну. Після того відбулася дефіляда юнацтва на конях і всіх приявних українців. Підчас дефіляди і на святі приґравала орхестра з з Потуржина. Свято залишило незатерте враження у приявних.

—o—

СПІВПРАЦЯ ДВОХ СІЛ.

Холмські села: Голубе і Пригоріле межують зі собою. За часів польського панування переживали вони важкі хвилини. В Голубю польські „ксьондзя" намагалися силоміць завести унію та спольщити українське населення. Опікуни цієї польонізаційної акції дідич Сьвежавський і лісничий Файора відважилися на незвичайний „патріотичний" чин, бо з жидівської коршми зробили капличку — на „знищене Русі". Одначе капличка і досі світить пусткою. І так освідомили ті діячі своєю акцією українських селян, що й сьогодні на пропозиції зробити з каплички церкву, всі люди не хотіли навіть і чути про це. Не хотіли ніяк погодитися з тим, щоб там, де стояла раніше жидівська коршма, пізніше польська капличка, стояла сьогодні церква. Польонізаційна акція довела до того, що тепер люди з великою охотою і завзяттям горнуться до кожної ділянки нашої національної праці. Ще „краще" поводилися польські діячі в сусідньому селі Пригоріле. Жахом проймає чоловіка, коли слухає про те, як то польські „кракуси - мазури" руйнували місцеву церкву. Кілько тоді було побитих і покалічених жінок і взагалі громадян, коли ціла громада польських озброєних поліціянтів розганяла зібраних селян, які намагалися всякими способами захистити церкву перед її зруйнуванням. З хвилиною розвалу польського „моцарства" згадані два села відітхнули свобідно, бо не стало між ними вже їхніх „опікунів" і з незвичайною енерґією взялися до праці. З початком шкільного року, коли до Голубя приїхав учитель українець і повів культурно-освітню працю в селі, за короткий час змінилося дуже багато. Відіграно вже 6 вистав виховного змісту. Дальше відсвятковано величаво свято Т. Шевченка. Зимою відбувалися вечірні курси, на яких молодь вчилася в першу чергу читати і писати по українськи та своеї рідної історії. В сусідньому селі теж поступала праця великим кроком вперед. А коли взяти під увагу ще мішане українсько-польське населення, то на полі культурно-освітньої праці в селі зроблено вже багато. Багато зусиль і заходів треба було покласти, щоб відобрати від поляків школу, які ніяк не хотіли відступити її для „україньцуф". Село Пригоріле дістало досвідченого й незвичайно енерґійного учителя Миколаєнка і під його проводом побороло всякі перешкоди, що їх кидали їм під ноги місцеві поляки. Нераз були хвилини, коли учитель мусів рискувати своїм власним життям головно у звязку з відбиранням школи. Слід згадати, що в помешканні учителя відправляються і досі богослуження. В селі зорґанізовано кооперативу і культурно-освітне товариство, відіграно 5 вистав, відсвятковано величаво Шевченківське свято та відбулися культ.-освітні гутірки про освідомлювання селян і про пекучі громадські справи. Роковини ротердамської і париської траґедії вшановано окремою академією. В день 23. травня шкільна дітвора згаданих сіл, з прапорцями в руках, перевязаними чорними лентами, довгими рядами, машерувала під проводом своїх учителів до церкви у поблизькому містечку Крилів, де пан-отець з Крилова відправив панахиду за вбитого нашого вожда Евгена Коновальця. Цей величавий похід української дітвори залишив незатерте враження в українських громадян. Дня 26 травня оба села влаштували у школі в селі Голубе академію в честь от. Симона Петлюри та Е. Коновальця. Пан-отець Мартин Михайло відслужив жалібне богослуження в честь обох вождів і панахиду за їхні душі. Підчас панахиди було багато присутніх з чужих сіл, головно з Пригорілого. Перед панахидою о. Мартин Михайло виголосив прегарну проповідь про великі вчинки. В 3 год. попол. відбулася академія, яка почалася однохвилинною мовчанкою. З черги учитель з Пригорілого виголосив реферат. По рефераті хор з с. Голубе під управою учит. Глуховецького Емануїла відспівав низку пісень. Пісні переплітано декламаціями. Академію закінчено відспіванням національного гимну. Після цього Аматорський Гурток під проводом учителя Е. Глуховецького відограв драму в 5-ох діях „Марко Проклятий". Крім того у згаданих днях переведено збірку на українські справи. І так з Пригорілого зібрано 22,60 зл., з Голубя 22.27 зл. Свята залишили в селян незатерте враження.

ЖИТТЯ У КРАСНІЙ пов. КОРОСНО.

Українське життя набирає щораз то більшого розгону. Перед війною йшла боротьба між збаламученими москвофілами та українцями, тепер зовсім змінилось. Люди майже всі беруть участь в українському житті села. Залишилось ще тільки кільканацять збаламучених, які ще сподіються большевицького раю і потихо киривять. 12. травня ц.р. відбулася вистава „Вихованець". Майже всі аматори відіграли вдатно свої ролі. На виставу прибули люди зі сусідніх сіл. 2. червня ц. р. відбулося Свято Матері. Вступне слово виголосив о. Іг. Барабаш, який теплими і чутливими словами зясував значіння матері. З черги діти зі всіх кляс деклямували, а поміж деклямаціями співав шкільний хор. Далі діти з III. кл. відограли зворушливу сценку п. н. „Сирітка". Вкінці діти II. кл. відограли фантастичну сценку „Танець цвітів". На закінчення діти відспівали національний гимн.

КРАМАРІВКА ОЖИВАЄ.

Ще перед роком хвалилися поляки, що до кількох років мусять всі „русіні" у Крамарівці зникнути. Але на щастя перерахувалися. Українці в Крамарівці живуть і розвиваються, а поляки, які палили церкви і дозволяли на виїзд на роботу до Німеччини чи Франції під умовиною зміни своєї віри і національности — пішли „на губи". Праця в селі почалася від відновлення діяльности чит. „Просвіти" на Новий Рік. Праця в читальні пішла швидло вперед. Дня 30 січня основано кооперативу, яка гарно розвивається. При кінці березня ц. р. прийшла учителька А. Федевич і вчить в окремій клясі дітей рідної мови, бо дотепер діти говорили (навіть вдома) і вчились лиш по польськи. Дня 26. травня відбулось „Свячене" на приходстві при участи понад 130 осіб і гостей з Порохника. Дня 2. червня відбулося свято в честь Т. Шевченка, 15. червня висипано на цвинтарі стрілецьку могилу, а 16 червня відбувся похід з церкви на могилу і панахида за борців за волю України. Крім того відбулося Свято Матері та зорґанізовано садок. Всі ці імпрези підбадьорюють нас і підносять на дусі. Нас не відстрашує від праці „вища польська культура", що проявляється ординарною лайкою українців, киданням камінням за учителькою, „купанням" школярів у потоці, як вони ідуть до школи, застрашуванням населення „валечною" польською армією, що ось-ось надійде з Мадярщини і буде „пописуватися" тим, що „забракне на джевах ґалензі для україньцуф" (панове! ми добре знаємо вашу „дзельносьць"!) і т. д. Всі ці погрози нас не відстрашують від праці, але навпаки гартують. І маємо надію, що вкоротці прийде час, що не нас „за Сан" „на Украіне" будете виганяти, але ми вас з нашої споконвічної землі випросимо аж за Вислу.

ЗГИНУЛО 1.000 ФРАНЦУСЬКИХ МОРЯКІВ.

Рим, 7. 7. З Альжиру надійшли вістки, що підчас ганебного нападу на французькі кораблі в Орані згинуло і було ранених коло 1000 французьких моряків.

З Копенгаґи повідомляють, що анґлійські гидропляни скинули 6 бомб на французький воєнний корабель „Дінкерку". Це черговий напад анґлійців.

СТАРШИНИ ФРАНЦУСЬКОЇ МАРИНАРКИ СКИНУЛИ АНҐЛІЙСЬКІ ОРДЕРИ.

З Віші повідомляють, що французька адміраліція оголосила такий комунікат:

»З приводу підступного нападу анґлійської фльоти на нашу фльоту, що була розброєна, забороняємо французьким старшинам маринарки носити анґлійські ордери«.

ҐР. ЧЯНО НА Б. ЗАХІДНОМУ ФРОНТІ

Італійський міністр закордонних справ ґр. Чяно, що прибув у неділю до Берліна, відїхав на б. західний фронт. Подорож в околицях б. західнього фронту триватиме два дні.

ҐЕН. ДЕ ҐОЛЬ ЗАСУДЖЕНИЙ НА ЧОТИРИ РОКИ ВЯЗНИЦІ

З Женеви повідомляють про засудження воєнним судом у Тулюзі ґен. де Ґоля, що перебуває в Анґлії на 4 роки вязниці. Присуд мотивовано тим, що ґен. де Ґоль відмовив послуху та намовляв інших військових до непослуху.

НІМЕЦЬКО-СОВІТСЬКІ РОЗМОВИ В АНКАРІ

Совітський посол в Анкарі, Терентієв, у понеділок, перед своєю подорожею до Москви, відбув одногодинну розмову з німецьким послом фон Папеном. Терентієв виїхав до Москви, щоб здати звіт на Кремлі.

МОСКВА ЗАПЕРЕЧУЄ.

Американський часопис »Дейлі Нюс« написав, що Совіти підписали зі Злученими Державами тайний договір проти Японії. Совітська аґенція ТАСС заперечила цю вістку.

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ЛИПЕНЬ.

11. Четвер: Кира й Івана.
12. П'ятниця: Петра й Павла.

НЕ ВІЛЬНО ПОСИЛАТИ ГРОШЕЙ В ЛИСТАХ! Звертаємо увагу, що не вільно посилати грошей в листах, бо це не тільки не дозволене, але навіть підлягає карі. Передплату належить посилати тільки чеками або звичайними переказами. Просимо не присилати грошей у листах, бо це не дозволене. Звичайних поштових значків із Німеччини теж не присилати. Ці значки тут неважні.

Адміністрація »Краківських Вістей«.

ЖІНОЧА СЕКЦІЯ при т-ві »Просвіта« подає до відома, що дитячий садок буде відкритий і підчас шкільних ферій. Приймається дальші вписи в домівці т-ва, Краків, Ринок 12/II, між год. 9—1. Садок веде фахова сила.

ЖІНОЧИЙ В. В. М. закликає жінок вступати в члени. Вправи на площі (Краків, Ґжеґужецька ч. 18) відбуваються в такі дні: середа і пятниця від год. 18.30, в неділю в 7-ій рано.

ВІДЧИТ АДВ. Д-ра СТ. ШУХЕВИЧА п. н. »Перший раз на лобному місці« відбудеться вдруге в суботу 13. липня ц. р. в салі т-ва »Просвіта« у Кракові, Ринок 12/II. Початок в год. 19.30. Вступ за добровільними датками.

— ВАҐОН-РЕСТОРАН 2419 Д. Ваґон, що вже два рази в лісі Компієн бачив світову історію, має міжнародне число 2419 Д. Досліди про походження того ваґону виказують, що він не тільки подіями, що в ньому відбулися, але й своїм віком заслуговує на те, щоб врешті відбути свою останню подорож до музею. Перед світовою війною він був складовою частиною німецького Орієнт-експресу на лінії Мінхен-Константинопіль. Внаслідок подорожних тарапатів він уже в 1913 і 1914 році був декілька разів репарований в залізничих варстатах побіч Мінхену.

= ІСТОРИЧНИЙ ваґон з Компієн привезено до Берліна.

— ЖЕНЯТЬСЯ. Свою вимову має німецьке статистичне звідомлення про подружжя в першому кварталі 1940 р. в Німеччині. Як відомо, в Німеччині кожна під господарським оглядом не вповні самостійна пара, що хоче побратися, дістає »премію« від держави, що відповідно збільшується по народженні кожної дитини. Від січня до березня 1940 р. в Німеччині було сім тисяч подруж більше, ніж у тому самому часі попереднього року. Разом було їх 78.200. І число народин в тому ж самому часі зросло: в першому кварталі 1939 р. народилося 81.820 дітей, а в тому ж часі 1940 р. понад 94.000.

— НІМЕЦЬКА ФІЛЬМОВА ПРОДУКЦІЯ у своїх робітнях в Берліні, Відні, Мінхені і Празі накрутила від початку війни до нині 66 фільмів. Відома фільмова артистка Леандер, по 6-тижневій відпустці у своїй батьківщині — Швеції, вернулася до Берліна і підписала з німецьким фільмовим виробництвом УФА договір на дальших два роки й відразу приступила до праці. Її остання фільма, »Життя королеви« (доля Марії Стюарт), вже готова і в найближчому часі вже буде на екрані.

Короткі вістки

= БАЗЕЛЬ. Зацікавлення подіями полудневосхідньої Европи зростає. Ясно, що очі всіх звернені на Берлін, звідкіля може прийти розвязка заплутаних питань. »Базлер Ноесте Нахріхтен« подають, що ґраф Телекі та ґраф Чакі в половині цього тижня вибираються до Німеччини у звязку з перемінами на полудневому сході.

= ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД у Віші наказав арештувати журналістів-підбехтувачів до війни, Пертінакса, Табуа й Керіліса. Вони поширювали фальшиві вістки.

= МІЖ ЛИТВОЮ і Північною Америкою дійшло до підписання консулятського договору. Небаром обі держави обміняються ратифікаційними листами.

= У ДАМАСКУ, як повідомляє Райтер, замордовано сирійського політика Шабендера, анґлійського ставленника.

—o—

АНҐЛІЙСЬКИМ КОРАБЛЯМ І ЛІТАКАМ ЗАБОРОНЕНО ЗБЛИЖАТИСЯ ДО БЕРЕГІВ ФРАНЦІЇ.

Рим. Аґенція Райтера і Стефані стверджують, що французький уряд проголосив заборону перепливу чи перелету анґлійським крабля́м і літакам на ширині смуги, шириною 20 морських миль біля берегів Франції в Европі, та поза Европою. У противному випадку французька фльота й артилерія відкриє вогонь на анґлійські кораблі без осторогі.

—o—

Поради для дописувачів

Ми вдячні нашим дописувачам, що вони не забувають про нас та надсилають дописи, бо таким чином наш часопис стає живішим, обєднуючи Читачів, як одну рідню спільною думкою, спільним хотінням та метою.

Та про одне не треба забувати, що таких дописів приходить багацько, а розміри часопису невеликі, надобавок він виходить всього тричі в тиждень. Як же ці всі дописі використати, коли так мало місця, як їх у час помістити?

Проста справа: дописі мусять бути недовгі, зате цікаві. Треба їх так писати, щоб зайво не марнувати ні паперу, ні часу. Звичайно дописувача поносить надмірний темперамент і він набравши розгону переходить міру — пише цілі проповіді, довжелезні вступи, за те мало подає того, що діється, що твориться, що сталося в якійсь місцевості. Цей т. зв. »сос« у дописах зайвий, він врешті все повторюється і кожному переливається вухами. Дописі це не репортажі. Лише в репортажах потрібна ця поетична підлива, якщо вона дійсно поетична та з хистом. Зате в дописах головна річ — зміст. Дописи мусять бути **к о р о т к і**, цікаві, без зайвих вигуків та тирад.

Тепер декілька слів про мову. Мову виправляє звичайно редакція, проте добре зважати на її чистоту, врешті засвоїти собі бодай ці слова та звороти, які треба вживати, а вистерігатися таких, що нанесені чужим намулом.

Час до часу будемо подавати на тому місці завваги щодо мови, звертаючи увагу на окремі слова чи звороти.

На початок подаємо дещо з военної термінольоґії, бо саме тепер підчас війни найбільше з нею мається до діла. Зачнемо від такого найзвичайнішого слова, як **с т р і л е ц ь**, козак, жовнір. Всі ці три слова не відповідають прим. німецькій назві „зольдат". У нас на те є назва „**в о я к**". Вояк це широке поняття, а козак чи стрілець мають своє окреме значіння. Прим. козак або стрілець може бути „добрий вояк". В історичному значінні — запорожський козак, кубанський, донський і т. д., а стрілець — січовий (СС, УСС). Та вже в ніякому разі не вживати слова „жовнір": це такого ж походження, як і „салдат", не нашого. Має бути: **в о я к**, вояки, воя́цтво.

Завелася у нас і плутанина зі здрібнілими словами у військовій термінольоґії. Попали тут русицизми, що їх годі викорінити. Українська мова знає тільки такі здрібнілі слова, як — горобчик, хлопчик, любчик, скакунчик, пустунчик і т. д., а ніколи гарматчик, кіннотчик, мінометчик, кулеметчик та їм подібні. Вояцька мова тверда і назви в ній такі ж. Тому здрібнілі, діточі, чи любовні слова до неї в ніякому разі не підходять. Це русицизми, занесені після світової війни. В нас є свої назви і то старовинні; цих назв навіть буває декілька на одно значіння. В тому випадку замість „гарматчик" є — **г а р м а ш**, **п у ш к а р** або інтернац. артилерист, замість „кіннотчик" — **к і н н и й**, верховий, вершник, або інтернац. кавалерист, замість „скорострільчик", „кулеметчик", **с к о р о с т р і л е ц ь**, **к у л е м е т е ц ь**, замість „мінометчик" — **м і н о м е т е ц ь** і т. д.

(Д. б.) Л. Л.

Посмертні згадки

ПРОКІП МАЦЕЛЮХ

Дня 11. червня ц. р. помер у Кракові по довгій недузі в 60-му році життя **бл. п. Прокіп Мацелюх,** член виділів усіх українських товариств у Кракові.

Доля загнала Його, уродженця Яворівщини, у далекий Краків, де прожив 40 літ, як місцевий службовик. Не пропав у польському морі, навпаки — був зразком безкомпромісового українця, який піддержував на дусі слабших, притягав їх до наших товариств, картав слабких духом. Найбільше праці вложив у розвиток філії »Просвіти«, в якій бодай половину свого життя був найактивнішим членом Виділу. Домівка товариства була для нього найприємнішим місцем побуту. Працював також у кружку »Рідної Школи«, в т-ві »Охорони Воєнних Могил«, був членом Ради філії »Відродження«. За цю діяльність переслідувала Його польська поліція. Мріяв про поворот у свою Яворівщину, але не довелось! Щирий патріот, ревний працівник громадянський лишив по собі сердечний жаль серед краківських українців. В. Й. П.!

—o—

ІВАН БОНДАРУК

Ще в березні ц. р. помер у Луцьку, на Волині, відомий український народній діяч, **Іван Бондарук**. Тихо відійшла від нас людина, яка ціле своє життя віддала на службу українському народові. Майбутній історик національного відродження Волині протягом останіх 20 років не зможе пройти попри світлу постать Івана Івановича, який займав визначні становища в багатьох українських культурно-національних установах в Луцьку. Особливо багато праці вложив І. Бондарук у розбудову культурно - національного життя Луччини. На становищі члена Ради Луцької Повітової »Просвіти« пробув довгі роки (був скарбником). У хвилині закриття поляками Луцької »Просвіти« — ця установа була одною з найкраще поставлених українських національних орґанізацій на Волині в ті часи.

Крім культурно-національної праці І. Бондарук приймав також діяльну участь у церковно - релігійному житті нашого народу на Волині, орґанізуючи разом з іншими діячами Церковний Зїзд у Луцьку, та був діяльним кооперативним діячем і займав становище головного директора Українбанку в Луцьку довгі роки. Був також членом багатьох українських орґанізацій на Волині й у Галичині. Понадусе був відданою національній справі людиною, був тихим, скромним і жертвенним працівником на народній ниві. Нехай Рідна Земля, яку Покійний так любив, буде Йому легкою!

І. Хорольський.

—o—

Румунія по боці Німеччини

ЗАКЛИК УРЯДУ ДЖІҐУРТУ ДО РУМУНСЬКОГО НАРОДУ.

Букарешт. Новий румунський уряд Джіґурту проголосив відозву до народу, в якій підкреслено, що Румунія з уваги на закордонну і внутрішню політику стоїть перед вирішною проблемою. **У закордонній політиці новий румунський уряд співпрацюватиме з державами оси Берлін — Рим. Це зобумовлене не лише політичним реалізмом, але й політично-ідеольоґічною настановою нового уряду та настроями румунської нації.** Водночас уряд рішив, що Румунія хоче вдержувати найкращі взаємини з усіми сусідами.

Новий румунський уряд, у склад якого входять ґенерали, дають повну запоруку безпеки держави. Важніші становища зайняли члени християнсько-національної партії. Слід ще вкінці відмітити, що новий премієр Джіґурту є **щирий приятель Німеччини.**

ЗВІЛЬНЕННЯ НІМЕЦЬКИХ ПОЛОНЕНИХ

Франція, виконуючи умовини перемиря, вирішила звільнити всіх німецьких полонених. Також звільнено всіх інтернованих й арештованих німців.

ОГОЛОШЕННЯ

Дрібні оголошення

Дрібних оголошень на кредит не поміщуємо. Просимо присилати гроші водночас із текстом оголошення! Цінник оголошень поміщений у кожному числі на останній сторінці вдолині.

Шукаємо жінок або мужчин
до розношування »Краківських Вістей« передплатникам у Кракові. Праця від 15 год. попол. в понеділок, середу і пятницю. Винагорода після умови. Зголошення приймає щодня
1-3 Адміністрація — Кармелітська 34/II.

Першорядна кравецька робітня Василя Бурки, Краків, Кармелітська 46. м. 14. офіц. II. 634 4-5

Негайно потребуємо книжки »Виріб овочевих вин та соків«, видання В-ва »Українська Преса« (Ів. Тиктор) у Львові 1938 р. Заплатимо 1 зол. 50 сот., або вишлемо більший »Кобзар«. Книгарня »Дешева Книжка«, Краків, вул. Братська 9. 637 3-3

Хто знає, де находиться Ганна Лащук із Лужка Долішнього, пов. Дрогобич, хай подасть за винагородою вістку до Адмін. »Кр. Вістей« для Влодка К. 3-3

Прошу Друзів, як Дир. Гладкий Олесь зі Львова та інші з мойого повіту, хто тільки мене знає — відгукніться! Василик Андрій, повіт Бібрка. Моя теперішня адреса: Василик Андрій.R.W.H.G. Wohnlager 23. St. 10. Wattenstedt II. über Braunschweig Deutschland. 675 2-2

КОПЕНГАҐА. В. П. Д-р М., бувший Кореспондент »Нового Часу« в Данії. Подайте Свою адресу до »К. В.« Вітаю Вас! П. С-ий. 3-?

Семене, Арсене Новак, відізвіться — Валя, Берлін, Siemensstadt, Südlichestrasse Heimbaz 13. 671 2-2

Пошукую брата Кіндрата Кальбу з 22. п. арт. Либонь перебуває в німецькому полоні. Зголошення до »Кр. Вістей«. 678 2-8

Адвокат ЯРОСЛАВ ГРИНЕВИЧ відкрив свою канцелярію в Грубешові, напроти пошти. 681 2-10

Подаю до відома знайомим і заінтересованим про зміну адреси. Почаївці відгукніться! N. Kornijenko, Wattenstedt 1. Lager. XI.-298. 682 1-1

Мостиського Богдана шукає його брат — Роман, село Полонна, пошта Щавне. 683 1-2

Грибовська Антонина з Колонії Черепашник, повіт Рівне, пошукує Олю Якубовську. Хто знав би щонебудь про її побут (чи вона сама), прошу повідомити під Gebsattel Lager üb/Rothenburg o/T. Frankengau, Deutschland. 684 1-1

Знайомим, Друзям подаю нову мою адресу: Наумчук Прокіп, Volksdeutscher Lager, Aussig-Kleinke, Sudetenland. 685 1-1

Михайла Смика зі Стрия пошукує брат Володимир Смик Адреса: Wladimir Smyk, Rossbach, über Naumburg a/S. 686 1-1

Хто знав би, де перебуває Михайло й Андрій Марчишини з Чулович і Грицько Клюк зі Львова, зволить написати на адресу:
Kohut Stefan. Volksdeutscher Lager I. Genschmar/über Golzow (Oderbruch), Deutschland. 687 1-1

Нові видання „Українського Видавництва“.

Вже вийшли з друку:

I. НАРОДНЯ БІБЛІОТЕКА.

1. Народні Думи — вибір сторін 44, ... Ціна зол. 0.80
2. Т. ШЕВЧЕНКО — Наймичка — поема, сторін 22 „ зол. 0.60

II. ПЕДАҐОҐІЧНО-ОСВІТНЯ БІБЛІОТЕКА.

1. Д-р О. ФІЛЯС: Гігієна дитини. Зміст: В діточому садку, в оселі школі та дома, з додатком: перша поміч у наглих випадках, сторін 52. . . . . Ціна зол. 1.50

III. БІБЛІОТЕКА ДЛЯ МОЛОДІ »ДОРОГА«.

1. Доліквові вправи — Гокстена 37 вправ з ілюстраціями, сторін 36. . . . . Ціна зол. 0.50

Поштова пересилка від одної книжки 30 сот. Книгарням рабат нормальний. Замовлення виконуємо по надісланню належитості.

УКРАЇНСЬКЕ ВИДАВНИЦТВО В КРАКОВІ.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/6 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерал-Губернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung“ Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: „Probojem“.Praha XIV-65 post. schr. 3.— Курс 1 нім. марки 2 золоті. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво“, Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова“ під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag“ G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II. Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa“, Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher: 102-79